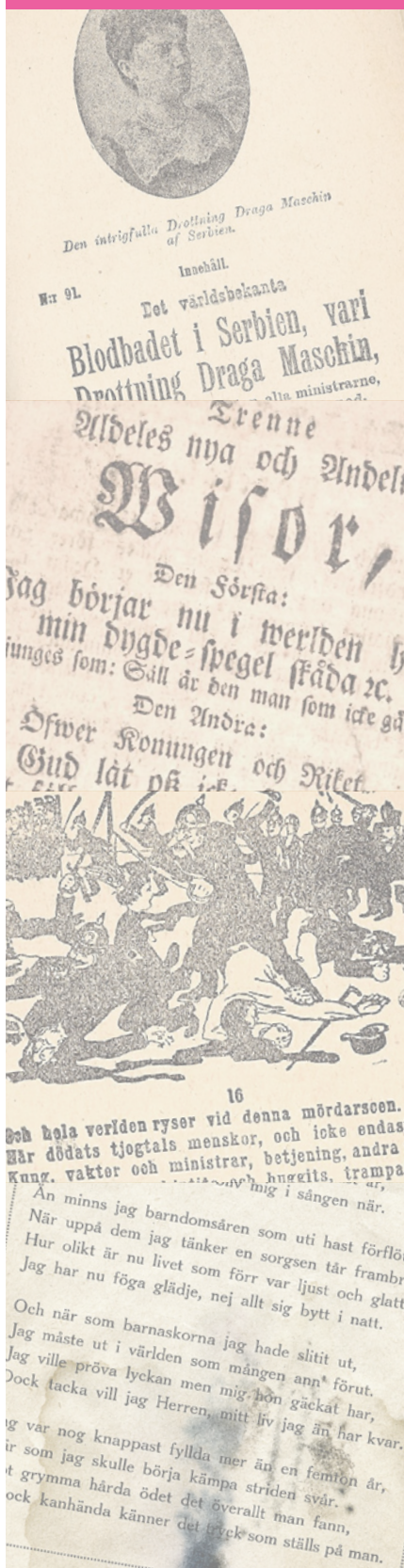


Inbjudan till seminarium om skillingtryck som källmaterial



I populärt språkbruk används »skillingtryck« ofta om en särskild sorts visor, men egentligen är det ett begrepp för själva mediet: en enkel trycksak med visor och berättelser riktade till en folklig publik. Skillingtrycksutgivning i Sverige finns belagd sedan slutet av 1500-talet och spänner över mer än tre sekel. För människor i allmänhet har dock tryckalstren knappast gått under denna benämning, utan den är ett rätt sentida epitet skapat av dess kritiker, i analogi med »billighetslitteratur« och »25-öresromantik«. Med tiden har det blivit ett vedertaget begrepp för dessa tryck inom bland annat folkmusikforskning och bok- och litteraturhistoria.

Eftersom skillingtryck i hög grad innehåller vistexter är det framför allt visforskare och musiketnologer som har använt dem som källor. Med tanke på att texterna är av minst sagt blandad karaktär – från nyhetsrapportering till komik, från tiggjarverser till andliga sånger och skir romantik – är det emellertid ett källmaterial som kan vara produktivt för många andra discipliner. Mentalitetshistoria, idéhistoria och litteratursociologi är några fält där skillingtryckens texter har använts som källor och föremål för studier. Förutom de innehållsliga aspekterna har dessa alster också rent grafiska och bildmässiga uttryck, väl värda egna studier, inte minst de suggestiva träsnittsillustrationerna.

På senare år kan man notera ett ökande intresse för skillingtryck som forskningsmaterial, och detta trots att beståndet i Sverige ännu är relativt svåröverskådligt och -tillgängligt.

Mot denna bakgrund och för att sätta fokus på skillingtryck som källmaterial arrangerar *Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur* och *Svenskt visarkiv* en seminariedag tisdagen den 17 september 2013. Seminariet äger rum i akademiens lokaler på Klostergatan 2 i Uppsala – på gångavstånd från Uppsala C.

Arrangörerna bjuder på kaffe och te före seminariet och under eftermiddagen. Deltagarna får emellertid på egen hand söka upp ett lunchställe, av vilka det finns gott om i centrala Uppsala.

Anmälan sker direkt till akademiens intendent *Marit Åhlén*: info@kga.nu. Sista anmälningsdag är tisdag den 10 september. Antalet platser är begränsat, därför är det först till kvarn som gäller.

Välkommen!

Skillingtryck som källmaterial

Seminarium arrangerat av *Kungl. Gustav Adolfs
Akademien för svensk folkkultur & Svenskt visarkiv*

Tid: Tisdag, 17 september, 2013, kl. 10.00–17.00

Plats: Klostergatan 2, Uppsala (i akademiens lokaler)

PROGRAM

- 10.00–10.15 GUNNAR TERNHAG, professor i musikvetenskap, Stockholms universitet, ledamot av Akademien: *Inledning*
- 10.15–10.30 *Musik:* JAN-OLOF ANDERSSON
- 10.30–11.00 LENA JOHANNESSEN, professor emerita i konstvetenskap, ledamot av Akademien: *Kliché på kliché. Nyhetsidiom eller folkkonstikonografi i skillingtryckens bildvärld?*
- 11.00–11.30 MARGARETA JERSILD, docent i folkmusikforskning vid Uppsala universitet, f.d. anställd vid Svenskt visarkiv: *»Sjunges som ...« – inte bara en melodiangivelse*
- 11.30–12.00 MÄRTA RAMSTEN, docent, musiketnolog, ledamot av Akademien: *Spökbullader. Exempel på interaktion musik – text i skillingtryck*
- 12.00–13.15 **LUNCH**
- 13.15–13.45 OLLE MATSSON, professor i kemi, Uppsala universitet: *Giftmördaren kyrkoherde Anders Lindbäck skildrad i några skillingtryck*
- 13.45–14.15 EVA DANIELSON, etnolog, f.d. anställd vid Svenskt visarkiv: *Att försörja sig på skillingtryck*
- 14.15–14.45 KARIN STRAND, forskningsarkivarie vid Svenskt visarkiv: *»Mitt liv skall jag förtälja för eder uti sång.« Om bettleri och självbiografi i tiggerverser av blinda*
- 14.45–15.15 **KAFFE**
- 15.15–15.30 *Musik:* JAN-OLOF ANDERSSON
- 15.30–16.00 HANNA ENEFALK, lärare och forskare vid Historiska institutionen, Uppsala universitet: *Skillingtrycken och 1800-talets klassamhälle – en historikers perspektiv på tryckta visor*
- 16.00–16.30 ANNA NILSSON, forskare vid Historiska institutionen, Lunds universitet: *Skillingtryck och begreppshistoria – metodologiska reflektioner*
- 16.30–17.00 SLUTORD